

NVAO • NEDERLAND

TOETS NIEUWE OPLEIDING

HBO-MASTER

DUURZAME GEBIEDSTRANSITIES

Hogeschool Van Hall Larenstein

ADVIESRAPPORT

2 FEBRUARI 2023

Inhoud

1	Procedure NVAO	3
2	Nieuwe opleiding.....	4
	2.1 Algemene gegevens	4
	2.2 Profiel.....	4
	2.3 Panel	4
3	Oordeel.....	5
4	Sterke punten	6
5	Aanbevelingen	7
6	Beoordeling.....	8
	6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten.....	8
	6.2 Standaard 2: Programma: oriëntatie	9
	6.3 Standaard 3: Programma: inhoud	10
	6.4 Standaard 4: Programma: leeromgeving.....	11
	6.5 Standaard 5: Instroom.....	13
	6.6 Standaard 6: Personeel.....	13
	6.7 Standaard 7: Voorzieningen	14
	6.8 Standaard 8: Begeleiding.....	14
	6.9 Standaard 9: Kwaliteitszorg	15
	6.10 Standaard 10: Toetsing.....	16
	6.11 Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten.....	17
	6.12 Bijzonder kenmerk: Duurzaam hoger onderwijs.....	17
	6.13 Graad en CROHO-onderdeel.....	18

1 Procedure NVAO

Het succesvol doorlopen van een procedure toets nieuwe opleiding (TNO) is een voorwaarde voor erkenning door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Pas na deze kwaliteitstoets kan de instelling de bij de opleiding behorende wettelijk beschermde getuigschriften of diploma's afgeven.

De procedure voor een nieuwe opleiding is iets anders dan voor bestaande opleidingen die al zijn geaccrediteerd. Een TNO is een *plan*beoordeling. Na accreditatie valt ook de nieuwe opleiding onder de reguliere accreditatieprocedure.

Een NVAO-panel van deskundigen toetst de kwaliteit van de nieuwe opleiding tijdens een locatiebezoek aan de universiteit of hogeschool. Een discussie tussen *peers* vormt de basis van de beoordeling en resulteert in een adviesrapport. Informatie over de invulling van het locatiebezoek en een overzicht van het bestudeerde materiaal zijn opvraagbaar bij de NVAO.

De beoordeling is gebaseerd op de standaarden zoals beschreven in het Beoordelingskader voor de beperkte toets nieuwe opleiding van de NVAO (Stcrt. 2019, nr. 3198). Over de standaarden geeft het panel een gemotiveerd oordeel op een driepuntsschaal: voldoet, voldoet ten dele of voldoet niet. Vervolgens geeft het panel een gemotiveerd eindoordeel over de kwaliteit van de opleiding, ook op een driepuntsschaal: positief, positief onder voorwaarden, of negatief.

Dit adviesrapport bevat de bevindingen, overwegingen en oordelen van het panel alsook de sterke punten en aanbevelingen. Op basis van dit rapport neemt de NVAO een accreditatiebesluit. Een beknopt adviesrapport is eveneens beschikbaar. De NVAO publiceert beide rapporten.¹

Meer informatie over de NVAO-werkwijze en de (tijdelijke) TNO-procedure is te vinden op www.nvao.net.

¹ <https://www.nvao.net/nl/besluiten>

2 Nieuwe opleiding

2.1 Algemene gegevens

Instelling	Hogeschool Van Hall Larenstein
Opleiding	HBO-master Duurzame Gebiedstransities
Varianten	Voltijd: Ja, Deeltijd: Nee, Duaal: Nee.
Graad	Master of Science
Afstudeerrichtingen	-
Locatie	Velp
Studieomvang	60 EC ²
Croho³ onderdeel	Landbouw en Natuurlijke Omgeving

2.2 Profiel

De master Duurzame Gebiedstransities is een eenjarige voltijdsopleiding. De opleiding richt zich op het opleiden van professionals die oplossingen faciliteren in het groenblauwe domein in het landelijk gebied. Dit staat voor landbouw, natuur, bodem, lucht en water. De focus van de opleiding ligt op het faciliteren van transitieopgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie, verduurzaming van de landbouw en herstel van de biodiversiteit. Transitie betekent dat er een structurele verandering ontstaat in cultuur en werkwijze, om te komen tot een duurzamer systeem. In het werkveld is veel behoefte aan deze professionals die door het werkveld transitie-manager worden genoemd. Een transitie-manager kan een schakel zijn tussen de diverse experts die zich bezighouden met transitieopgaven en is bekwaam in het begeleiden, initiëren en implementeren van veranderprocessen. Transitie-managers werken met meerdere disciplines samen aan een opgave met als doel om voor een integrale oplossing te zorgen. Transitieoplossingen worden gegenereerd vanuit actieonderzoek. De oplossingen worden gepresenteerd in een transitieadvies dat gericht is op invulling of bijsturing van één of meer transitiepaden. De studenten reflecteren tijdens het actieonderzoek en daaruit voortvloeiende activiteiten voortdurend op hun persoonlijke en professionele ontwikkeling. De keuze om ontwikkelingsgericht te begeleiden en te toetsen sluit aan bij de onderwijs- en onderzoeksvisie van de opleiding. De ontwikkeling van studenten wordt zichtbaar in een digitaal portfoliosysteem. Het portfolio bevat informatie (bewijsmateriaal) die monitoring en beoordeling van de ontwikkeling van de student ondersteunt. De beoordeling van de ontwikkeling van de student vindt plaats door vier onafhankelijke beoordelaars op basis van beoordelingsrubrieken die vastgelegd zijn in een ontwikkelformulier.

2.3 Panel

Samenstelling

- **Dr. Elles Bulder** (voorzitter), lector Leefomgeving in Transitie bij de Hanzehogeschool;
- **Dr. Frank de Feijter**, senior onderzoeker en docent master Circulaire Economie bij de HAN University of Applied Sciences. Deskundige in het panel ter beoordeling van het bijzonder kenmerk Duurzaam hoger onderwijs;
- **Dr. Marjan Govaerts**, universitair hoofddocent vakgroep Onderwijsontwikkeling en -onderzoek, Faculty of Health, Medicine and Life Sciences, Universiteit Maastricht;
- **Mr. drs. Henriëtte Graveland**, strategisch adviseur bij Waterschap De Dommel;
- **Willem Gommans MSc** (student-lid), in mei 2022 afgestudeerd van de master Construction Management & Engineering, Technische Universiteit Eindhoven. Momenteel werkzaam als Junior Project Manager bij Royal HaskoningDHV.

Ondersteuning

Lia Bijkerk (secretaris)

Jona Rovers (NVAO-beleidsmedewerker en procescoördinator)

Locatiebezoek

Hogeschool Van Hall Larenstein, locatie Velp, 28 november 2022

² European Credits

³ Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs

3 Oordeel

Het NVAO-panel oordeelt **positief onder voorwaarden** over de kwaliteit van de master Duurzame Gebiedstransities van Hogeschool Van Hall Larenstein. Het panel oordeelt **positief** over het bijzonder kenmerk Duurzaam hoger onderwijs. Het panel ziet relevantie voor deze opleiding en heeft hele duidelijke sterke kanten geconstateerd, maar heeft ook kennisgemaakt met een opleiding die nog in ontwikkeling is.

Het panel is van oordeel dat de master een relevante opleiding is, met een maatschappelijke urgentie en duurzaamheid in het dna. De instroomeisen zijn helder, er worden intakegesprekken gehouden en de opleiding beoogt goede begeleiding van de studenten in leerteams. Het docententeam heeft veel *know-how* en bouwt gezamenlijk aan expertise op het gebied van actieonderzoek en ontwikkelingsgericht opleiden en toetsen. Het enthousiasme van het hele team is groot, wat zowel blijkt uit de aangeleverde stukken als uit de gesprekken tijdens het locatiebezoek. Er ligt een mooie basis voor een goede opleiding. Het panel ziet dat de opleiding werkt vanuit een duidelijke onderwijskundige visie die aansluit bij het beroepsprofiel. Actieonderzoek, ontwikkelingsgericht toetsen met daarbij een duidelijke focus op duurzaamheid staan hierbij centraal. Toch is er volgens het panel nog een slag nodig om de inhoud, de toetsing en de begeleiding nader uit te werken en daarmee te bewijzen dat de opleiding aan alle mastereisen voldoet. De zorgen van het panel zitten voornamelijk in de uitwerking van het programma en toetsing met het bijbehorende portfoliosysteem. Het panel mist uitgewerkte studentenhandleidingen, die een concreter beeld van de *student journey* schetsen. De zorgen van het panel zitten ook in begeleiding van de leerteams en begeleiding door het werkveld bij het actieonderzoek door studenten. Er is nog niet volledig uitgewerkt hoe die begeleiding wordt vormgegeven en daardoor is ook nog niet duidelijk of de begeleiding voor studenten toereikend is om de benodigde kennis en vaardigheden te verwerven.

Deze tekortkomingen hebben geleid tot de volgende voorwaarden:

1. Maak een beschrijving van het profiel van de transitie-manager met daarin meer aandacht voor de koppeling aan de leeruitkomsten, toetsing en leeractiviteiten – volgens principes van *constructive alignment*;
2. Stel gedetailleerder uitgewerkte studentenhandleidingen op van alle perioden;
3. Zorg voor een werkend portfoliosysteem met functionaliteiten die nodig zijn om de leeruitkomsten aan te tonen in overeenstemming met de visie op opleiden en toetsen. Zorg daarbij voor goed inregelen van de verschillende rollen en rechten van studenten, docenten en praktijkbegeleiders, met aandacht voor zowel het leerproces van de student als duidelijkheid over de besluitvorming over de voortgang;
4. Werk het plan voor ontwikkelen van de vaardigheden van de leerteams en werkplekbegeleiders verder uit en besteed daarin expliciet aandacht aan de feedbackformulieren voor de werkveldpartners;
5. Maak in het toetsplan voor alle perioden duidelijk welke leerdoelen uit het ontwikkelingsformulier gekoppeld zijn aan welke datapunten, werk de procedures voor beoordelen van de ontwikkeling van studenten gedetailleerder uit en betrek daarbij alle feedback- en toetsinstrumenten.

Als uiterlijke termijn voor voldoen aan deze voorwaarden adviseert het panel de NVAO 15 juni 2023.

Standaard	Oordeel
1. Beoogde leerresultaten	Voldoet
2. Programma: oriëntatie	Voldoet ten dele
3. Programma: inhoud	Voldoet ten dele
4. Programma: leeromgeving	Voldoet ten dele
5. Instroom	Voldoet
6. Personeel	Voldoet
7. Voorzieningen	Voldoet
8. Begeleiding	Voldoet ten dele
9. Kwaliteitszorg	Voldoet
10. Toetsing	Voldoet ten dele
11. Gerealiseerde leerresultaten	n.v.t.
<i>Eindoordeel</i>	<i>Positief onder voorwaarden</i>

4 Sterke punten

Het panel constateert de onderstaande sterke punten:

1. **Heldere visie op opleiden en toetsen** - De opleiding wordt vormgegeven op basis van een visie op opleiden en toetsen die aansluit bij hedendaagse ontwikkelingen in het hoger onderwijs en de eisen die het werkveld aan afgestudeerden stelt.
2. **Aansluiting bij wensen van het werkveld** - De master Duurzame Gebiedstransities is een praktijkgerichte, relevante opleiding, met een maatschappelijke urgentie, ook gezien vanuit het werkveld. Studenten kunnen door het transitieadvies impact in het werkveld bewerkstelligen en het werkveld versterken als transitie-manager.
3. **Heldere toelatingscriteria** - De opleiding kent heldere toelatingscriteria voor bachelorstudenten vanuit het blauwgroene domein. Met de toekomstige studenten worden matchingsgesprekken gehouden om onrealistische verwachtingen bij te stellen en om voortijdige uitval te verkleinen.
4. **Enthousiast en deskundig docententeam** - Het docententeam heeft al *know-how* en bouwt ondertussen aan expertise op het gebied van actieonderzoek en ontwikkelingsgericht opleiden/toetsen. Het enthousiasme van het hele team is groot en dit is een mooie basis als start voor deze opleiding.
5. **Goede voorzieningen** - Het gebouw in Velp biedt de faciliteiten die nodig zijn om het onderwijsprogramma te realiseren. Studenten krijgen opdrachten voor het actieonderzoek via het al bestaande OmgevingsLAB, via de verschillende lectoraten en via het uitgebreide netwerk van de docenten.
6. **Gestructureerde kwaliteitszorg** - Er is een goede structuur waarin de kwaliteitszorg is vastgelegd. De examencommissie participeert bij de ontwikkeling van de opleiding en doet zelf ook mee aan kennisontwikkeling over ontwikkelingsgericht toetsen. De werkveldadviescommissie geeft actief feedback op diverse documenten.

5 Aanbevelingen

Naast de vijf genoemde voorwaarden op het gebied van inhoud, toetsing en begeleiding, doet het panel een aantal aanbevelingen met het oog op de verdere ontwikkeling van de opleiding. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het oordeel over de kwaliteit van de opleiding.

1. **Studiebelasting** - Houd de studeerbaarheid voor studenten goed in de gaten. De leeruitkomsten zijn ambitieus en er worden in de eerste twee periodes veel uren geroosterd op twee lesdagen. Monitor of er tussen de gesprekken in week 4 en week 8 voldoende tijd is voor de studenten om ook daadwerkelijke ontwikkeling te laten zien.
2. **Impactvol afstuderen** - Zorg dat de opdrachten van studenten (kunnen) voldoen aan de projecteisen voordat de student start met het actieonderzoek. Focus daarbij op actuele ontwikkelingen; de nadruk op de omgevingswet is mogelijk te beperkt. Zorg daarnaast voor een plan B voor studenten die vastlopen in het transitieproces, bijvoorbeeld omdat zij deelnemen aan een complex en chaotisch proces dat al loopt. Het kan voorkomen dat de bijdrage van een student misschien niet echt van toegevoegde waarde is, of dat het geven van een goed transitieadvies te hoog gegrepen is.
3. **Werkbelasting** - Monitor de werkbelasting voor docenten tijdens de uitvoering. Meet regelmatig of docenten voldoende aan hun eigen ontwikkeling kunnen werken en voldoende tijd hebben voor de doorontwikkeling van het onderwijs. Stuur hierop zo nodig bij. Organiseer intervisie voor de leerteambegeleiders, werkveldbegeleiders en examinatoren in combinatie met verdiepende bijeenkomsten.
4. **Verbreding instroom** - Analyseer of de opleiding een mooie aanvulling kan zijn voor experts die niet in het blauwgroene domein maar in het stedelijk gebied werken en ook hun inzicht willen verbreden als transitie-manager.

6 Beoordeling

6.1 Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Beroepsprofiel

De master Duurzame Gebiedstransities is gericht op het opleiden van professionals die oplossingen faciliteren in het blauwgroene domein in het landelijk gebied. Dit staat voor landbouw, natuur, bodem, lucht en water. De focus van de opleiding ligt op het faciliteren van transitieopgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie, verduurzaming van de landbouw en herstel van de biodiversiteit. Transitie betekent dat er een structurele verandering ontstaat in cultuur en werkwijze, om te komen tot een duurzamer systeem. De opleiding beoogt studenten af te leveren die een verbindende schakel zijn tussen de diverse experts die zich bezighouden met transitieopgaven en bekwaam zijn in het begeleiden, initiëren en implementeren van veranderprocessen. Afgestudeerden van de master Duurzame Gebiedstransities werken samen met meerdere disciplines aan een opgave met als doel om te zorgen voor een integrale oplossing.

De master kent drie leeruitkomsten:

1. Actieonderzoek; in en met de praktijk
2. Transitie management; structurele verandering van cultuur en werkwijze om tot een duurzamer systeem te komen
3. Persoonlijke en professionele ontwikkeling

Afstemming met het werkveld

De opleiding sluit inhoudelijk aan op beleidsuitgangspunten van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en de werkwijze zoals beschreven in de nieuwe omgevingswet. De nieuwe omgevingswet biedt een kans voor de afgestudeerden van de opleiding. Deze wet vraagt veel aandacht voor participatie. Participatie betekent dat in een vroeg stadium alle belanghebbenden betrokken worden bij het besluitvormingsproces over een project of activiteit. Een transitie manager kan in dit proces een belangrijke rol spelen. Daarnaast kunnen afgestudeerden werkzaam zijn in staffuncties als omgevings-, programma-, proces- of projectmanager of als beleidsmedewerker of adviseur. Deze functies zijn vooral beschikbaar bij overheidsorganisaties (zoals provincies, gemeentes en waterschappen), adviesbureaus, netbeheerders en belangenorganisaties.

De werkveldadviescommissie is samengesteld vanuit die bovenstaande geledingen. De leden werken bij een provincie, gemeente of waterschap of zijn werkzaam in het bedrijfsleven. Uit de gesprekken van het panel tijdens het locatiebezoek blijkt dat de werkveldadviescommissie vanaf de start van de ontwikkeling van de master is betrokken en feedback heeft gegeven op conceptdocumenten. De leden van de commissie zijn enthousiast over de mogelijkheden van de afgestudeerden van deze opleiding in het werkveld. Ze geven aan dat er veel behoefte is aan deze professionals omdat er veel transitieopgaven zijn en een tekort aan transitie managers. Het werkveld geeft aan dat de proceskennis het belangrijkste is van deze master. Een goede communicatie met alle stakeholders is essentieel. De manier waarop de opleiding is vormgegeven sluit hierbij aan.

Een opleiding specifiek gericht op het gebied van transitie management ervaart het werkveld als uniek. De opleiding geeft in het informatiedossier een benchmark ten opzichte van vergelijkbare masteropleidingen en beschrijft in de macrodoelmatigheidsaanvraag dat het meest verwante domein bouwkunde, civiele techniek en architectuur is. Hieronder vallen opleidingen als sociale geografie en planologie (wo), urban and environmental management (wo) of de master of urban and area development (hbo). Daarnaast kunnen managementopleidingen een relevant beroepsprofiel hebben, omdat de afgestudeerden meestal in een beleids- of managementfunctie terecht komen. De master Duurzame Gebiedstransities koppelt met het profiel van transitie manager een inhoudelijke aan een

managementcomponent. De opleiding richt zich specifiek op het blauwgroene domein, met daarbij een accent op duurzaamheid. Het panel heeft op basis van de documenten en de gesprekken tijdens het locatiebezoek inderdaad de indruk gekregen dat dit een unieke opleiding is.

Niveau van de opleiding

De vier pijlers van de masterstandaard zijn herkenbaar in de leeruitkomsten van de opleiding.

Pijler 1: Meesterschap, waarin professionele ontwikkeling, lerend vermogen en ethisch, moreel handelen zijn geborgd, is terug te vinden in leeruitkomst 3, persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Pijler 2: Onderzoekend vermogen wordt in leeruitkomst 1 aangetoond door het doen van actieonderzoek door de student. Een complex vraagstuk uit de praktijk dient als casus voor een transitieadvies.

Pijler 3: Interprofessioneel handelen is een voorwaarde voor het geven van een transitieadvies en is terug te vinden in leeruitkomst 2, transitie management.

Pijler 4: Doorwerking is ook te zien in leeruitkomsten 1 en 2, actieonderzoek en transitie management. Dit omdat de transitieadviezen innovatie kunnen bewerkstelligen in het werkveld en zorgen voor empowerment van datzelfde werkveld.

Naast de verantwoording van het masterniveau op basis van de vier pijlers van de masterstandaard is ook een verantwoording gegeven van het NLQF7 niveau. Een opleiding op masterniveau heeft als kenmerk dat er sprake is van een complexe context en een grote zelfstandigheid van de student. Bij het zoeken naar transitieoplossingen is er vaak sprake van een onbekende, vaak chaotische context. De student gaat vanuit verschillende invalshoeken aan de slag met behulp van gespecialiseerde kennis over transitietheorieën. Bij de vaardigheden gaat het om probleemoplossing, leren en ontwikkelen, en omgaan met informatie en communicatie. De student is zelf verantwoordelijk voor de resultaten van het actieonderzoek en werkt samen met diverse stakeholders.

Het panel was unaniem van oordeel dat deze opleiding kansen biedt in de huidige samenleving. De master Duurzame Gebiedstransities ziet het panel als een praktijkgerichte, relevante opleiding, met een duidelijke maatschappelijke urgentie en duurzaamheid in het dna. Het werkveld heeft nadrukkelijk behoefte aan professionals op het gebied van transitie management. Studenten kunnen door het transitieadvies impact in het werkveld bewerkstelligen en het werkveld versterken als transitie manager.

6.2 **Standaard 2: Programma: oriëntatie**

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Oordeel

Voldoet ten dele.

Bevindingen en overwegingen

De studenten ontwikkelen door actieonderzoek nieuwe kennis en verbeteren tegelijk de praktijk.

In de eerste periode werken de studenten aan een voorbeeldcasus rond leeruitkomst 3 – persoonlijke en professionele ontwikkeling. In periode 2, 3 en 4 werken de studenten door actieonderzoek aan een eigen casus in het werkveld, wat uiteindelijk uitmondt in een transitieadvies. Tijdens dit actieonderzoek ontwikkelen ze niet alleen onderzoeksvaardigheden, maar ook andere beroepsvaardigheden.

Studenten werken met behulp van actieonderzoek aan opdrachten die bijvoorbeeld binnenkomen in het OmgevingsLAB. Hier werken onderzoekers, studenten, docenten en ondernemers of belangengroepen, samen aan de toepassing van de Omgevingswet. Vanuit het OmgevingsLAB en de daarbij aangesloten living labs starten de studenten met een vraag. Het actieonderzoek begint met het uitdiepen en concretiseren van deze vraag. In de eerste periode staat een casus centraal die de opleiding aanbiedt. Hierdoor krijgen de studenten een gedegen basis om de ontwikkelingen in het groenblauwe domein in het landelijk gebied te begrijpen en te analyseren.

De toepassing ervan vindt plaats in hun eigen afstudeerproject die doorloopt vanaf periode 2 tot en met periode 4. In periode 1 start de ontwikkeling die de studenten gaan doormaken. In deze periode ervaren zij welke competenties van een transitie manager worden gevraagd, en stellen zij aan de hand van deze ervaringen (persoonlijke) leerdoelen op. Hiermee gaan ze aan de slag in de volgende perioden.

Opdrachten voor het afstudeerproject verkrijgen de studenten via het hierboven beschreven OmgevingsLAB, via het uitgebreide netwerk van de docenten en via de verschillende lectoraten die verbonden zijn aan de opleiding. De lectoraten die betrokken zijn bij deze opleiding zijn:

- Duurzaam water in de Omgevingswet
- Gebiedsgerichte transitie naar kringlooplandbouw
- Nature based river management
- Communicatie, Participatie & Sociaal-Ecologisch Leren (CoPSEL)

Als onderbouwing voor de realisatie van de passende professionele onderzoeks- en beroepsvaardigheden heeft de opleiding bij de drie leeruitkomsten een kennisbasis geformuleerd. Bij leeruitkomst 2 bevat de kennisbasis 34 theorieën of modellen waarbij een deel verwijst naar probleemoplossing zoals aanjaagmechanismen, interventies en bestuurlijke sensitiviteit en een ander deel verwijst naar de inhoud van het transitieproces zoals broeikasgassen, energiegebruik, bodembeheer en duurzame drinkwatervoorziening. Het panel vraagt zich af hoe studenten de kennisbasis bij leeruitkomst 2 verkrijgen binnen de beschikbare tijd en binnen de context van leerteams, die uiteenlopend van samenstelling kunnen zijn (bijvoorbeeld als gevolg van verschillen in voorkennis en vaardigheden van instromende studenten). Het is het panel niet duidelijk hoe de inhoudelijke kennis bij leeruitkomst 2 in de opleiding geborgd wordt.

Doordat de studiehandleidingen nog niet in detail zijn uitgewerkt, heeft het panel nog geen volledig beeld gekregen van het profiel van de transitie-manager en de invulling van de onderzoeks- en beroepsvaardigheden. Het huidige ontwikkelingsformulier geeft hiervoor onvoldoende houvast. Het panel is van mening dat uitwerking van het programma noodzakelijk is om een volledig positief oordeel te geven over de oriëntatie van het programma. Samenvattend stelt het panel dat na afloop van het panelbezoek nog onvoldoende duidelijk was hoe de verschillende vaardigheden worden gerealiseerd, getoetst en geborgd op masterniveau. Daarom stelt het panel de volgende voorwaarde:

1. Maak een beschrijving van het profiel van de transitie-manager met daarin meer aandacht voor de koppeling aan de leeruitkomsten, toetsing en leeractiviteiten – volgens principes van constructieve alignment.

6.3 Standaard 3: Programma: inhoud

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet ten dele.

Bevindingen en overwegingen

De master Duurzame Gebiedstransities is gekoppeld aan de beroepspraktijk en is opgebouwd uit vier perioden van tien weken.

Periode 1: Oriëntatie

Periode 2: Transitielandschap

Periode 3: Transitie in actie

Periode 4: Transitieadvies

Per periode zijn week 1 t.m. 7 onderwijsweken en week 8 t.m. 10 zijn toets- en herkansingsweken. Elke periode is vastgelegd op 15 EC.

Het accent van de opleiding ligt op het opleiden van studenten die vanuit de eerdere bachelor- of wo-opleiding in de rol van expert in het blauwgroene domein een bijdrage leveren aan transitieadviezen. Daarmee verbreden ze hun basiskennis in het blauwgroene domein met de kennis en vaardigheden van actieonderzoek en transitie-management. Bij het ontwerpen van een transitieadvies maken ze gebruik van desk research, de expertise in het werkveld, binnen het eigen leerteam en/of van de docent/begeleider.

Het panel ziet in de algemene studiehandleiding een doordachte (maar nog niet uitgewerkte) visie op de opbouw van het programma. De studenten worden in periode 1 voorbereid op het uitvoeren van actieonderzoek, vergaren uitgebreide kennis over gebiedstransities en leren werken en reflecteren in leerteams. In de eerste periode gaan de studenten aan de slag met een bestaande transitiecasus en

starten de studenten met het aanleggen van het portfolio. Het portfolio bevat (feedback op) opdrachten, verslagen, het onderzoek en reflecties. Studenten werken aan het portfolio, wonen bijeenkomsten van de leerteams bij en volgen hoorcolleges, werkcolleges en workshops met verdiepende kennis over transitie management en actieonderzoek.

De periodes erna werken studenten door actieonderzoek mee aan de totstandbrenging van een transitie(advies). De studenten werken transdisciplinair samen in hun onderzoeksgroep en denken de transitie verder uit in Living Labs. In de tweede periode ontwikkelen studenten een transitiepad van een opdrachtgever (fase 1 van het actieonderzoek). Ook nu zijn er ondersteunende workshops, werken de studenten in het leerteam en verzamelen ze bewijzen in het portfolio. In periode 3 wordt op dezelfde wijze verder gewerkt (fase 2 en 3 van het actieonderzoek) aan het transitiepad en uiteindelijk mondt dit in periode 4 uit in een daadwerkelijk transitieadvies (fase 4 van het actieonderzoek). Het panel kan zich vinden in deze opbouw van het curriculum.

Het panel heeft met het opleidingsteam besproken of het geven van een goed transitieadvies realistisch is. Het opleidingsteam heeft het panel verteld dat het zeker mogelijk is om een goed transitieadvies te geven. Dit kan ook door het evalueren van het proces waaraan gewerkt is. De aanbeveling van het panel is om in het kader van het afstuderen te zorgen dat de concept 'checklist opdracht meesterproef masterniveau Duurzame gebiedstransities' ook daadwerkelijk leidt tot haalbare opdrachten, zowel vanuit het perspectief van het werkveld als van de student. Manage daarbij de verwachtingen van zowel student als werkveld voordat de student start met het actieonderzoek en focus op actuele ontwikkelingen; de nadruk op de Omgevingswet is mogelijk te beperkt.

Daarnaast adviseert het panel om te zorgen voor een plan B voor studenten die vastlopen in het transitieproces, bijvoorbeeld omdat zij deelnemen aan een complex en chaotisch proces dat al loopt. Risico's zijn dat een bijdrage van studenten niet echt van toegevoegde waarde is of dat een goed transitieadvies geven te hoog gegrepen is.

Uit de onderwijsschema's van de opleiding blijkt dat bij de uitwerking van de leeruitkomsten de leeractiviteiten vooral plaatsvinden op woensdag en vrijdag. Het panel constateert dat er veel uren worden geroosterd op twee lesdagen. Het verwerven van de benodigde competenties door zelfgestuurd leren en leren in leerteams vraagt veel tijd en begeleiding. Het panel maakt zich daarom zorgen over de studiebelasting van de studenten en adviseert om de studeerbaarheid voor studenten goed in de gaten te houden. Vanwege een haalbare studiebelasting adviseert het panel ook om te monitoren of er tussen de gesprekken in week 4 en week 8 voldoende tijd is om ontwikkeling door te maken en te laten zien.

Omdat de studentenhandleidingen voor de latere periodes nog niet volledig zijn uitgewerkt heeft het panel geen duidelijk beeld van de complexiteit en het gewicht van de beroepsproducten en is het niet duidelijk wat de studenten precies doen binnen het actieonderzoek voor de opdrachtgever in het werkveld. Nadere uitwerking van het ontwikkelformulier en de daarbij behorende onderleggers (zoals portfoliopunten, feedbackinstrumenten, criteria en standaarden) helpt het panel om te beoordelen of het gewenste resultaat ook daadwerkelijk wordt bereikt. Het panel is van mening dat verdere uitwerking van de toetsing en het ontwikkelformulier zorgt voor transparantie voor de studenten en docenten over de uitkomsten van de opleiding.

Samenvattend is het panel van mening dat de inhoud van de periodes 2, 3 en 4 nog onvoldoende op papier is uitgewerkt. Daarom stelt het panel de volgende voorwaarden om tot een positief oordeel te komen:

2. Stel gedetailleerder uitgewerkte studentenhandleidingen op van alle periodes.

6.4 **Standaard 4: Programma: leeromgeving**

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Oordeel

Voldoet ten dele.

Bevindingen en overwegingen

Binnen de master Duurzame Gebiedstransities wordt gewerkt met verschillende vormen van leren:

- Leren in workshops: Experts dragen kennis over en gaan er samen met de studenten mee aan de slag.
- Leren in Living Labs: Studenten van allerlei studierichtingen en niveaus werken, in aanwezigheid van lectoren, onderzoekers en mensen uit het werkveld, aan (onderdelen van) duurzame gebiedstransities.
- Leren in onderzoeksgroepen: Studenten werken bij de opdrachtgever aan (onderdelen van) duurzame gebiedstransities.
- Excursies naar gebieden waarin een duurzame gebiedstransitie heeft plaatsgevonden.
- Zelfstandig leren: Studenten lezen wetenschappelijke artikelen en boeken, spreken met stakeholders, bestuderen kennisclips en online modules of diepen met medestudenten een onderwerp uit. De opleiding heeft een literatuurlijst aangereikt die bestaat uit een groot aantal boeken en een aantal links naar achtergrondliteratuur en beleidsstukken.
- Leren in leerteams: Groepen van vijf tot negen studenten en een leerteambegeleider (docent) reflecteren in dialoog met elkaar op het bereiken van de leeruitkomsten.
- Individuele studieloopbaanbegeleiding.

Tijdens de opleiding werken de studenten in leerteams aan een eigen transitievraagstuk. Een leerteambegeleider coacht en begeleidt de studenten op inhoud en op proces. Studenten leggen hun ontwikkelingen vast en verzamelen bewijsstukken in een digitaal portfolio. Daarbij worden de drie leeruitkomsten gemonitord met behulp van een ontwikkelingsformulier. De begeleiders voeren een voortgangsgesprek in week 4 en een beoordelingsgesprek in week 8. In hun portfolio maken de studenten hun ontwikkeling inzichtelijk. In leerteams en voortgangsgesprekken wordt de tussenstand opgemaakt in hun ontwikkeling naar de leeruitkomsten. De student vult voor het voortgangsgesprek op het ontwikkelingsformulier in op welk niveau hij/zij zich denkt te bevinden. Ook twee medestudenten, de eigen leerteambegeleider en de leerteambegeleider van een ander leerteam vullen het ontwikkelingsformulier in aan de hand van het portfolio. Op basis hiervan wordt het voortgangsgesprek gevoerd. De formele beoordeling wordt gegeven door een onafhankelijke besliscommissie.

De leeruitkomsten worden gemonitord via ontwikkelingsgericht toetsen. Documentatie van het leerproces en leeruitkomsten in een portfolio is daarbij essentieel. De inrichting van een goed portfoliosysteem heeft de aandacht van de hogeschool: er is een programma van eisen opgesteld en tijdens de visitatie heeft het panel een demonstratie gezien van de testversie in Moodle. Om het portfoliosysteem te verbeteren werkt de opleiding samen met twee andere hogescholen om aanvullende features te ontwikkelen. Het is voor het panel onvoldoende inzichtelijk hoe de leeruitkomsten gekoppeld worden aan de verschillende perioden en aan de bewijsstukken voor het portfolio.

Het onderwijsconcept van actieonderzoek en ontwikkelingsgericht opleiden past bij de leeruitkomsten, maar vindt het panel nog onvoldoende uitgewerkt. Het panel vindt dat ontwikkelingsgerichte toetsing een onderwijskundig concept is waar in de implementatie nog winst te halen is. Om de behaalde resultaten te monitoren is een goed werkend portfoliosysteem noodzakelijk. Op dit moment is dat systeem nog in opbouw. De eerste indruk op basis van een demo tijdens het locatiebezoek is positief, maar er zijn nog veel onduidelijkheden omdat er nog geen inhoud aan de demo was toegevoegd. Een compleet, werkend portfoliosysteem waarbij de rollen van de verschillende begeleiders en feedbackgevers (medestudenten, docenten, leerteamcoach en werkveld) zijn geborgd, acht het panel noodzakelijk om de leeruitkomsten te borgen.

Met studentenhandleidingen per periode wordt inzichtelijk wat de student moet doen, welke eisen er aan de toetsing wordt gesteld, hoe de studiebelasting is opgebouwd en welke begeleiding er geboden wordt. Samenvattend is het panel van mening dat onvoldoende duidelijk is hoe de leeruitkomsten gemonitord worden via een werkend portfoliosysteem. Daarom stelt het panel de volgende voorwaarde:

3. Zorg voor een werkend portfoliosysteem met functionaliteiten die nodig zijn om de leeruitkomsten aan te tonen in overeenstemming met de visie op opleiden en toetsen. Zorg daarbij voor goed inregelen van de verschillende rollen en rechten van studenten, docenten en praktijkbegeleiders, met aandacht voor zowel het leerproces van de student als duidelijkheid over de besluitvorming over de voortgang.

6.5 Standaard 5: Instroom

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De master Duurzame Gebiedstransities heeft heldere toelatingscriteria. De eis is dat instromers een bacheloropleiding uit het CROHO-cluster Landbouw en Natuurlijke omgeving of een opleiding die daarmee vergelijkbaar is, hebben afgerond. Studenten die een buitenlandse relevante bacheloropleiding hebben afgerond, zijn toelaatbaar mits zij het Nederlands voldoende beheersen. Door de eis van een relevante vooropleiding starten de studenten met inhoudelijke kennis, competenties en een mono- of multidisciplinair perspectief op de inrichting en beheer van de fysieke leefomgeving. In de master verschuift dit perspectief naar transdisciplinair. Met de toekomstige studenten worden matchingsgesprekken gehouden om onrealistische verwachtingen bij te stellen en om voortijdige uitval te verkleinen.

Het panel is van mening dat deze standaard voldoet. Als aandachtspunt wil het panel meegeven dat helderheid over het profiel belangrijk is om instroom te krijgen met passende verwachtingen. Het panel adviseert om te onderzoeken of de opleiding ook in deeltijd of duaal kan worden aangeboden. Deze opleiding is een mooie aanvulling voor experts die al in de blauwgroene praktijk werken. Daarnaast beveelt het panel aan om de instroomeisen te verbreden. Aangezien transitievraagstukken niet beperkt zijn tot het blauwgroene domein lijkt het een kans om ook experts die in het stedelijk gebied werken tot de opleiding toe te laten. Met de opleiding kunnen ook deze experts hun kennis en inzicht verbreden tot integraal transitie-manager.

6.6 Standaard 6: Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het beleid van de hogeschool gaat uit van minimaal 70% MSc- en 30% PhD-geschoolde docenten. Alle docenten moeten beschikken over een onderwijsaantekening vanuit de Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) en een certificaat voor de Basiskwalificatie Examinering (BKE).

De docenten voeren verschillende rollen uit:

- Als leerteambegeleider vervullen zij vooral een coachende rol; zij proberen nadrukkelijk de regie bij de studenten te leggen.
- In colleges, workshops, werkbijeenkomsten, webinars en kennisclips vervullen de docenten de rol van expert. Deze rol vervullen zij ook als zij mondeling of schriftelijk feedback geven op bijvoorbeeld beroepsproducten van studenten.
- In het OmgevingsLAB werken ook docenten mee aan oplossingen. Ze leren hier nadrukkelijk zelf ook. Dat betekent dus ook dat de docenten feedback vragen aan de studenten en anderen.
- Als lid van een besliscommissie vervult de docent/examinator de rol van beslisser.

Volgens het informatiedossier besteedt de opleiding aandacht aan de professionalisering van het team op het gebied van actieonderzoek, ontwikkelingsgerichte toetsing, didactisch coachen en feedback geven. Dit past bij het personeelsbeleid van duurzame inzetbaarheid en ontwikkeling van medewerkers. De professionalisering op actieonderzoek en ontwikkelingsgerichte toetsing is duidelijk voor het panel. De professionalisering van didactisch coachen en ontwikkelingsgerichte feedback geven is nog niet uitgewerkt. Het panel benadrukt het belang van deze professionalisering om de beoogde leerresultaten binnen de leerteams te bereiken.

Het panel had inzage in de cv's van de docenten en ziet daarin de rol van de praktijk voldoende terug. Het panel constateert dat het docententeam veel inhoudelijke en onderwijskundige *know-how* heeft en

tegelijk als team bouwt aan expertise in actieonderzoek en ontwikkelingsgericht opleiden. Het enthousiasme van het hele team is groot en is een mooie basis voor deze opleiding. Het panel is van mening dat deze standaard voldoet. Het panel vraagt aandacht voor ondersteuning van docenten na de start van de opleiding. Monitor de werkbelasting van docenten en meet regelmatig of het ontwikkelen van onderwijs, tijdens het uitvoeren van het programma, nog behapbaar is. Houd daarbij in de gaten of docenten voldoende aan hun eigen ontwikkeling kunnen werken. Verder raadt het panel aan om intervisie in combinatie met verdiepende bijeenkomsten te organiseren voor de verschillende sleutelrollen in ontwikkelingsgericht opleiden en toetsen zoals de leerteambegeleiders, werkveldbegeleiders en examinatoren.

6.7 **Standaard 7: Voorzieningen**

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Het gebouw in Velp biedt de faciliteiten die nodig zijn om het onderwijsprogramma te realiseren. Er is de beschikking over verschillende soorten onderwijsruimten, een moderne mediatheek, een opnamestudio en een gepersonaliseerde digitale leeromgeving. Studenten kunnen zich verder ontwikkelen via de Student Training Academy.

Het panel beoordeelt deze standaard als 'voldoet'.

6.8 **Standaard 8: Begeleiding**

De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel

Voldoet ten dele.

Bevindingen en overwegingen

Er is veel oog voor de begeleiding van de studenten in leerteams. Leerteambegeleiders nodigen studenten uit om persoonlijke doelen te stellen en keuzes te maken die hen ondersteunen in het bereiken van deze doelen. Studenten met een functiebeperking volgen een speciaal traject met een individueel, studeerbaar programma. De inrichting van een hogeschoolbreed mentoringsprogramma zal de komende jaren aandacht krijgen. De mentor is daarbij iemand uit het werkveld. Het tijdpad voor implementatie van dit mentoringsprogramma is nog niet duidelijk.

Een goede relatie tussen docent en student is mogelijk door het werken in leerteams. Het is het panel echter nog onduidelijk hoe de begeleiding in de leerteams precies gaat plaatsvinden, bijvoorbeeld als een team te weinig verschillende expertises heeft. Ook heeft het panel zich geen beeld kunnen vormen van de leeractiviteiten die worden ingezet in deze leerteams om elkaar feedback te geven en elkaar zo te helpen in het leerproces en bereiken van het vereiste eindniveau in de leeruitkomsten. Het panel kon niet achterhalen of er naast feedback ook coaching aangeboden wordt. Het ontwikkelformulier geeft daarvoor onvoldoende houvast.

Het panel vraagt zich daarnaast af of er, gezien de arbeidsplaatstekorten in het werkveld, voldoende arbeidsplekken zijn om de studenten op te leiden en of hiervoor voldoende (deskundige) begeleiding beschikbaar is in het werkveld. Gelet op het thema transitie en de hiermee gepaard gaande onzekerheid en chaos is begeleiding essentieel. Zeker in een commerciële omgeving kan dit een probleem zijn. De beoogde leerervaringen bij deze specifieke arbeidsplekken zijn kwetsbaar omdat de genoemde dynamiek niet overal opbouwend zal zijn en ruimte biedt voor reflectie.

Tijdens de gesprekken met de leden van de werkveldadviescommissie werden studenten vergeleken met trainees, die zelfstandig zaken oppakken en met stagiaires die meelopen met projecten. Dit geeft het panel het gevoel dat de verwachtingen van het werkveld niet eenduidig zijn en nog niet zijn afgestemd

met de opleiding. Dit gaat dan vooral over de investering in begeleidingsuren en beoordelingsmomenten. Een duidelijke visie op de kenmerken van een werkveldbegeleider helpt om de student de goede begeleiding te geven. Begeleiding, in de vorm van kwaliteit en in uren, die nodig is om tot een goed transitieadvies te komen. Scholing van de werkveldbegeleiders en intervisie helpt om de kwaliteit van de werkveldbegeleiders op niveau te krijgen en te houden.

Het panel is van mening dat duidelijkheid over de begeleiding in de leerteams en door het werkveld noodzakelijk is om te komen tot een positief oordeel. Samenvattend is het panel van oordeel dat het nog niet voldoende duidelijk is hoe de begeleiding van de studenten er concreet uit ziet en welke eisen er worden gesteld aan de begeleiders. Daarom stelt het panel de volgende voorwaarde om tot een positief oordeel te komen:

4. Werk het plan voor ontwikkelen van de vaardigheden van de leerteams en werkplekbegeleiders verder uit en besteed daarin expliciet aandacht aan de feedbackformulieren voor de werkveldpartners.

6.9 **Standaard 9: Kwaliteitszorg**

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Door de kleinschaligheid van het onderwijs, de benaderbaarheid van docenten en het intensieve contact tussen docenten en studenten is er sprake van een informele kwaliteitscultuur. Het formele kwaliteitssysteem van de master Duurzame Gebiedstransities is gebaseerd op de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act). Door de opleiding wordt op twee niveaus geëvalueerd: op niveau van de onderwijsseenheden en op niveau van de opleiding als geheel. Hierbij zijn de kwaliteitszorgcoördinator, de coördinator van de onderwijsseenheid en de opleidingsmanager betrokken. De inhoud van deze rollen, de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van deze betrokkenen staan duidelijk beschreven.

Een periode-evaluatie kent twee delen: een schriftelijke (digitale) evaluatie en een panelgesprek. De digitale evaluatie wordt afgenomen met de enquêtetool *Evalytics*. Met de studenten van de opleiding wordt na iedere onderwijsperiode, in de eerste of tweede lesweek van de erop volgende periode, een gesprek georganiseerd. In dit gesprek praten de studenten over hoe zij de afgelopen onderwijsperiode hebben ervaren en wat zij als verbeterpunten en als sterke punten zien. Op basis van deze twee evaluatieonderdelen wordt een formulier ingevuld met aandachts- en verbeterpunten. In de opleidingscommissie wordt dit formulier besproken en vervolgens binnen andere gremia uitgewerkt. Voor de evaluatie van het curriculum worden gesprekken gehouden met de afstudeerders. Dit vindt een keer per jaar plaats voor de diploma-uitreiking.

Als blijkt dat wijzigingen in het programma gewenst of noodzakelijk zijn, dan worden deze doorgevoerd in de studiehandleiding en eventueel in de Onderwijs en Examenregeling (OER) voor het nieuwe schooljaar. De OER bestaat uit een algemeen deel en een opleidingsspecifiek deel. De OER voor het opleidingsspecifieke deel van de master Duurzame Gebiedstransities wordt elk jaar ter instemming voorgelegd aan de opleidingscommissie. De totale OER, dus beide delen, wordt elk jaar ter instemming voorgelegd aan het College van Bestuur.

Daarnaast monitort de werkveldadviescommissie en de examencommissie de kwaliteit van de opleiding en de toetsing. Het panel had tijdens het locatiebezoek met vertegenwoordiging van beide commissies een gesprek. Het panel hoorde dat de werkveldadviescommissie feedback heeft gegeven op diverse documenten. Het panel heeft deze feedback of de verwerking daarvan niet gezien. Daarom adviseert het panel: formaliseer de contacten met het werkveld en zorg voor het vastleggen van de adviezen en de opvolging daarvan.

De examencommissie participeert bij de ontwikkeling van de opleiding en doet zelf ook mee aan kennisontwikkeling over ontwikkelingsgericht toetsen. De examencommissie heeft gekeken naar de (voor

hen relevante) documenten van het TNO-dossier en is gekomen tot een voorlopige reactie. De examencommissie juichte het gebruik van het NLQF7 kader toe, deed nog enkele suggesties om het masterniveau duidelijker te borgen en vroeg de opleiding om op korte termijn met het toetsplan te komen om meer zicht te krijgen op de toetskwaliteit. Zie daarvoor ook standaard 10.

Het panel vindt dat deze standaard voldoet. Er is een goede structuur waarin de kwaliteitszorg is vastgelegd. Er zijn nog onderdelen in ontwikkeling, maar het panel gaat er door deze structuur van uit dat die ontwikkeling bij de start van de opleiding is afgerond.

6.10 **Standaard 10: Toetsing**

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Oordeel

Voldoet ten dele.

Bevindingen en overwegingen

Uit het onderwijs- en toetsbeleid, het toetsplan en de gevoerde gesprekken, blijkt dat de toetsing als volgt is ingericht:

- Het portfolio is het centrale meetinstrument in de begeleiding en beoordeling van de ontwikkeling van studenten
- De studenten bouwen tijdens de hele opleiding een portfolio op waarin ze allerlei portfolio punten opnemen. Een portfolio punt is een beroepsproduct of -handeling met bijbehorende feedback en/of reflectie.
- Bij elke onderwijseenheid zijn enkele portfolio punten verplicht. In de leerteams wordt besproken en besloten welke portfolio punten daarnaast nodig zijn om aan te tonen dat een leeruitkomst op het gewenste niveau is behaald.
- De opleiding gebruikt een mix van verschillende portfolio punten. De verschillen zitten in:
 - Het soort portfolio punt, zoals een uitgevoerde opdracht of een reflectie.
 - Het perspectief, zoals feedback van een expert of feedback van een medestudent
 - De context waarin opdrachten of beroepshandelingen worden uitgevoerd, zoals verschillende doelgroepen of werkomgevingen.
- De verplichte portfolio punten en de overige portfolio punten die in dialoog met de student bepaald zijn, zijn samen noodzakelijk om een betrouwbare en valide beslissing te nemen.
- Aan het eind van elke onderwijseenheid wordt elk portfolio beoordeeld door een besliscommissie.
- Deze besliscommissie bestaat uit vier personen die tezamen deskundig zijn in actieonderzoek, duurzame gebiedstransities en toetsing.
- Na elke onderwijseenheid wordt – op basis van het portfolio – een beslissing genomen over de vraag of de leeruitkomsten op het vereiste niveau zijn. Er zijn 5 niveaus: bachelorniveau of lager, beginnend masterniveau, masterniveau in ontwikkeling, masterniveau en excellent masterniveau.
- Deze beslissing wordt genomen op basis van een ontwikkelformulier met beoordelingsrubrieken.
- Elke onderwijseenheid wordt beoordeeld met 'niet behaald', 'behaald' of 'excellent'.
- Studenten krijgen hun diploma als ze alle drie de leeruitkomsten op minimaal 'masterniveau' hebben aangetoond. Tussen leeruitkomsten kan niet worden gecompenseerd.
- Het opleidingsteam heeft nog niet bepaald wanneer ze de overgang maken naar holistisch toetsen.

Uit een aanvullende memo, waarin de voortgang van het team tussen het indienen van het informatiedossier en het locatiebezoek is samengevat, blijkt dat er voortschrijdend inzicht is over de toetsing. De onderzoeksgroep Onderwijs- en Toetsbeleid heeft in samenspraak met het hele team een eerste opzet gemaakt van het portfolio programma, inclusief de uitgangspunten daarvan. Ook is er een plan om het ontwikkelformulier te vereenvoudigen: in plaats van een set losse beoordelingscriteria per leerdoel, wordt gewerkt met een samengevoegde beschrijving per leerdoel waarin de inhoud van alle criteria terugkomt.

De examencommissie vraagt volgens dezelfde memo de opleiding om op korte termijn met het toetsplan (portfolio punten programma) te komen om meer zicht te krijgen op de toetskwaliteit. Tijdens het gesprek met het panel is geconstateerd dat de examencommissie in samenwerking met het ontwikkelteam wil komen tot een verdedigbaar toetsplan. Daarnaast wijst de examencommissie de examinatoren aan, op

basis van duidelijke eisen die gesteld zijn aan de besliscommissie. De examencommissie stemt ook veel af met de andere masteropleidingen binnen Hogeschool Van Hall Larenstein en met andere hogescholen. Om de kwaliteit te borgen wil de examencommissie bij de eerste beoordelingsgesprekken zelf aanwezig zijn.

De focus op ontwikkelingsgericht toetsen wordt door het panel positief gewaardeerd. De concretisering van de toetsing ontbreekt nog. Het panel ervaart een spanningsveld tussen autonomie van de studenten met flexibiliteit in bewijsstukken bij portfoliopunten enerzijds, en het verder expliciteren van de toetsystematiek anderzijds. Aandachtspunt is om de toetsing concreet en transparant te koppelen aan de leeruitkomsten. Daarbij moet de onafhankelijkheid van de beoordeling van de student of het masterniveau bereikt is, geborgd zijn. Een adviserende en controlerende rol van de examencommissie is gewenst.

Het panel heeft meer duidelijkheid nodig over de toetsing, het ontwikkelformulier, de instrumenten en het portfoliosysteem om te komen tot een positief oordeel. Om die reden stelt het panel de volgende voorwaarde:

5. Maak in het toetsplan voor alle perioden duidelijk welke leerdoelen uit het ontwikkelformulier gekoppeld zijn aan welke datapunten, werk de procedures voor beoordelen van de ontwikkeling van studenten gedetailleerder uit en betrek daarbij alle feedback- en toetsinstrumenten.

6.11 **Standaard 11: Gerealiseerde leerresultaten**

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Oordeel

N.v.t.

6.12 **Bijzonder kenmerk Duurzaam hoger onderwijs**

Criterion 1: De opleiding is onderscheidend in relatie tot relevante opleidingen.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

De opleiding geeft in het informatiedossier een benchmark met vergelijkbare masteropleidingen. Hieruit blijkt dat nog geen andere opleiding een duurzaamheidskenmerk heeft. Zoals beschreven bij standaard 1 heeft het panel op basis van de documenten en de gesprekken tijdens het locatiebezoek de indruk gekregen dat dit een authentieke opleiding is. Het onderscheidende karakter komt bijvoorbeeld naar voren in de nadruk op transitie management in het landelijk gebied, het actieonderzoek en het ontwikkelingsgericht toetsen. Tijdens de gesprekken kwam een eigen, gedeelde en doorleefde visie op duurzaamheid naar voren.

Criterion 2: De gevolgen van het bijzonder kenmerk voor de kwaliteit van onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van relevante standaarden

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

In het instellingsplan van Hogeschool Van Hall Larenstein staat duurzaamheid centraal. Binnen de opleiding master Duurzame Gebiedstransities staan vier transitie centraal die gericht zijn op duurzaamheid: een klimaatneutrale samenleving, een duurzame landbouwketen, duurzaam waterbeheer en het borgen van biodiversiteit en (dieren)welzijn. Deze focus op transitie wordt ondersteund door de drie geformuleerde leeruitkomsten. Alle leeractiviteiten staan in het teken van transitieopgaven in het landelijk gebied.

Duurzaamheid mag nog verder geoperationaliseerd worden in studiehandleidingen, het ontwikkelformulier en de *student journey*. De docenten die de inhoud verzorgen en de leerteams

begeleiden, hebben evenwel hart voor duurzame transitie in het landelijk gebied. Bij de werving en selectie van docenten is dit ook een vanzelfsprekende eis. Het panel verwacht dan ook dat het duurzame karakter van de opleiding voortdurend aandacht zal blijven krijgen.

Het panel is verder positief over Velp als locatie van Hogeschool Van Hall Larenstein waar de leeractiviteiten plaats zullen vinden. De voorzieningen en faciliteiten op deze locatie passen bij het duurzaamheidsprincipe. In het bijzonder het kleinschalige karakter van de opleiding en deze vestiging draagt bij aan een veilige en inclusieve sfeer. Daarnaast is er binnen de hogeschool een duidelijk aanspreekpunt in de vorm van een beleidsmedewerker Duurzaamheid. Het systeem van toetsen en beoordelen borgt dat de studenten zich ontwikkelen tot experts in transitie management gericht op duurzame gebiedstransities.

Criterion 3: Het bijzonder kenmerk is van wezenlijk belang voor de aard van de opleiding. Het is voldoende herkenbaar en levert een relevante bijdrage aan de vergroting en verscherping van de keuzemogelijkheden voor studenten en de arbeidsmarkt.

Oordeel

Voldoet.

Bevindingen en overwegingen

Door de specifieke eisen aan hun vooropleiding, komen studenten uit de domeinen waar de vier transitie op gericht zijn. Ook de samenwerkingspartners in het werkveld met wie het panel sprak, hebben een uitgesproken duurzaamheidsambitie. Dit biedt mogelijkheden om tot duurzame partnerships te komen. Kennis over duurzaamheid is een onderdeel van het lesprogramma. Ook liggen er gegeven de actualiteit van transitie in bijvoorbeeld de voedselindustrie, kringloplandbouw, klimaatadaptatie en de leefbaarheid van het landelijk gebied, kansen voor studenten om daadwerkelijk bij te dragen aan duurzaamheid. Impact van afgestudeerden lijkt hiermee reëel.

Uit het gesprek met de werkveldvertegenwoordigers concludeert het panel dat het werkveld in het bijzonder de generieke transitie management vaardigheden van afgestudeerden goed kan gebruiken. De focus op duurzaamheid die Hogeschool Van Hall Larenstein aanbrengt bij het aanleren van die vaardigheden, past bij de actualiteit en draagt bij aan het arbeidsmarktperspectief van studenten.

Conclusie

Het panel oordeelt dat de master Duurzame Gebiedstransities het bijzonder kenmerk Duurzaam hoger onderwijs geloofwaardig kan voeren in de communicatie met studenten en het werkveld.

6.13 Graad en CROHO-onderdeel

Het panel adviseert om de volgende graad aan de opleiding toe te kennen: Master of Science. Het panel adviseert het volgende CROHO-onderdeel voor de opleiding: Landbouw en Natuurlijke Omgeving.

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de uitgebreide toetsing van de nieuwe masteropleiding
Duurzame Gebiedstransities van
Hogeschool Van Hall Larenstein

Aanvraagnummer: AV-1520

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
Accreditation Organisation of the Netherlands and Flanders

Parkstraat 83 • 2514 JG Den Haag
P.O. Box 85498 • 2508 CD The Hague
The Netherlands

T +31 (0)70 312 23 00
E info@nvao.net
www.nvao.net